

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1221

D O G M A T I C I .

1222

&c. Liber II. agit de unitate divine nature. III. de Trinitate personarum in communi et de pertinentibus ad ipsam. IV. de Deo patre secundum appropriatam sibi rationem primi principij. Libro V. agi de Persona Jesu Christi, et VI. de Peccatis et Virtutibus ex O. P. Scriptorib. T. I. p. 357. intelligo. Libri hi mole inter se inaequales in *Tractatus*, hi vero in *Capita* abeunt. Opus integrum neque ipsis Bibliothecae mox citatae conditoribus videre contigit, ut testatur *ibid.* *Echarodus*, qui dum *Scriptores* suos ederet, nondum responsum accepérat ex Abbatia *Corsendoncana* Can. Reg. in *Belgio*, ubi *Summae* nostrae pariter Exemplar extat. Extat vero etiam in *Vaticana*, et quidem signate *Libris* VI. teste *Montefauconio* in *Bibl. Bibl. Ms.* T. I. p. 101. Nostrum deficit in L. IV. *Traçt.* 3. c. 8. de *Divinazione* hisce verbis: *cuius hec sunt uerba in fine celestis yerarchie.* habet tamen adjectum *Indicem* alphabeticum, ex cuius foliis inscriptione nomen *Ulrici de Argentina* innotescit.

CCCXII.

²⁰⁹ Codex chartaceus lat. Sec. XV. Folior. nunc 165. f. partim per columnas, partim lineis longis exaratus, et rubricis distinctus sequentia complectitur Opuscula: I. *Hugonis de Novo Castro Victoriam Christi contra Antichristum.* Constat Capp. XXXVI. quorum primum usque ad ea verba:

Denis Codd. Theol. V. I. P. II.

posset fallere mundum &c. e Cod. deperiit; incipit vero, *Waddingo* teste: *Non sum Prophetæ, nec Filius Prophetæ.* Ultima sunt: *Doctoribus tamen relinquo determinandum si sint credenda.* Post quae nobis haec Rubrica subjicitur: *Finis buius tractatus de victoria christi contra Antichristum qui magistri Hugonis Parisiens. theologie et decretorum doctror intytulatur et per eundem Hugonem editus sub anno domini. 139.* *Scriptus est* hic liber per me fratrem Michael. 1471. argn. (Argentinae) et finitus potenciane virg. eiusdem anni. Eodem quoque anno, sed fine loci mentione, typis lucem vedit, ut Exemplar *Bibl. Caes.* docet, et testantur *Loescherus*, et *Leichius* apud *Maitt.* et *J. Dom. Mansius* in edit. *Bibl. Fabric.* med. et inf. *Lat.* L. VIII. p. 290. qui tamen ex adjecto *Parisensis* non recte infert, autorem *Anglum* non fuisse, qualem *Balaeus*, *Pitseus*, *Tannerus*, *Waddingus* faciunt, qui postremus in *Scriptt. O. M.* p. 179. natum in *Castro novo* (New-Castle) dioec. *Dunelmensis*, mortuum vero et sepultum in Conventu Ordinis *Parisino* tradit. Annus, quem librarius adsignavit, fortasse 1 (3) 39. vel 1 (30) 9. est. Anno enim 1322. *Hugo noster Capitulo generali Perusino* interfuit, ut apud *Waddingum* cit. habes.

II. fol. 31. rubro: *Eloquentissimi leonardi (Bruni) Aretini Ad illustrem dominam baptistam de malatestis pisauri &c. quam ad leditandos eciam Gentiles non sine racione*

B

racione

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1223

C O D I C E S

1224

racione plurimum abortatur. Initium: Compulsus crebro rumore admirabilium uirtutum tuarum &c. Ad calcem egregiae huius Epistolae adjecit Librarius: 1426. die 26. Augusti. Cl. Mazzuchelius Vol. II. P. 4. p. 2210. ejus Editiones enumerat, et Exemplaria Mss. quibus et nostrum adde.

*III. fol. 36. Sequitur descrip-
tio baden. id est. balneorum Con-
stantiensium. Est nota illa Poggii
Bracciolini Epistola tempore Con-
stantiensis Concilii ad Nicolaum
Nicolum celebrem Medicum Flo-
rentinum scripta de Badensibus in
Helvetia, quo excurrerat, Ther-
mis, quae incipit: Si vales, be-
ne est &c. Per quendam contribu-
lem meum scripsi ad te ex Con-
stantia &c. et legitur in edit. Opp.
Poggii Argent. 1510. fol. 68. in
Paris. 1513. fol. 113. in Basili. 1538. fol. 297. Item inter Epis-
tolas Aeneae Silvii, et in Tract.
Conr. Gesneri de Thermis, qui extat
inter Scriptores de Balneis,
Venet. 1553. f. fol. 290. ubi tam-
en Epistola haec perperam di-
citur ad Leonardum Aret. scrip-
ta.*

*IV. fol. 38. Theoderici cuius-
dam Narratio declamatoria de
infelici Casu Alfonsi V. Arago-
nii, qui dum 1435. post mortem
Joanna Neapolitanae regnum oc-
cupaturus Cajetam obsideret, a
Philippo M. Duce Mediolani,
Genuenisibus, et obfessis erum-
pentibus terra marique victus, et
una cum Fratribus Joanne Na-
varrae Rege et Henrico Infante*

*captus est. Initium est hujus mo-
di: Teodericus clarissimo uiro Lu-
dowico de tolleto decretorum docto-
ri plurimam salutem. Solebam ad
te de bijs que in hac sacra synodo
agebantur, ac de alijs minimis ma-
ximis mediocribusque rebus litte-
ras uti preceperas mittere. Syno-
dus memorata non alia est ac Ba-
sileensis. Post Praefamen sat pro-
lixum Narratio ipsa in VIII. Par-
ticulas dispescitur, quarum tres
priores ipsam rei gestae seriem
exponunt, quarta de Regum for-
tuna philosophatur, quinta con-
solatur Reges captos, sexta ad
Catalanos et Aragonenses, septi-
ma ad Reges cunctos, octava pe-
culiariter ad Regem Castellae
(Joannem II) paraenetica est.
Particula prima sic orditur: No-
sti siquidem Vir disertissime anti-
quam controuerstiam ac inueteratam
questionem Illustissimi principis
regis Aragonum ad apulie regnum
vendicandum. Illud quidem an ju-
re vendicet, tu optime scis, nec
fuit propositi hic enarrare. — Il-
lustissima iohanna Regina jam ut
deo placuit Vite huius nexibus ab-
soluta Omnes ferme principes. du-
ces. Comites quidem et barones eius
Regni Regi Aragonum debitam fi-
delitatem. deuotionem omnimodam
obedientiam denique omnem ac re-
uerentiam prestiterunt. Quare rex
ipse cum regni magnatibus ciuita-
tem illam fortissimam gaetanam
muro maris septam ex ea parte
qua terrestrem nescit obsidionem
nauali exercitu. Ex alia vero fir-
mo armorum campo vndique cir-
cumpressit. &c. Ultima Opusculi
sunt:*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1225

D O G M A T I C I .

1226

sunt: *Que si tibi grata erunt id et mibi erit pergratum, sin minus forte erga te valebunt erit satis factum officio meo Vale mi pater et domine prestantissime.* Ejus mentionem nullibi fieri video; quo luce dignius putem, cum res *Alfonsi I. illustret*, fugeritque soler-tissimum *Muratorium*. Scriptum esse paullo post fatalem ad *Cajetanum κατασεοφην*, inde liquet, quod autor *Alfonsum* captivum deploret, quem jam sequente anno 1436. *Philippus M. Vicecomes Mediolani* Dux libertati reddit. Quis vero autor hic *Theodericus?* Prodiere 1484. *Coloniae per Job. Koelhoff Job. Germonis Opera Tomis III. adjuncto quarto*, qui inter varia Aliorum Opuscula continet *Theoderici Vrie* O. Erem. S. Aug. Historiam Concilii Constant. inscriptam: *de Consolatione Ecclesiae dicata inque Sigismundo Imp. Historiam hanc reproduxit Herm. von der Hardt T. I. P. 1. Conc. Constant.* vitamque *Theoderici* hujus ex Scriptorum antiquiorum testimoniis digerere conatus est. *Germanus* est illi, cognomine *Vrie*, quasi *Frey* diceres, lectorque Conventus Os-nabrugensis; non tamen dissimulat vir ingenuus legi in *Biblioteca Hispaniae*, quae *Andreae Schotti* est, T. II. Francof. 1608. p. 268. 4. *Theodoricus Vrias Hispanus* (O. Erem. Aug.) *Vir non contemnenda eruditio reliquit opus de Consolatione Ecclesiae Argentinæ olim excusum. Floruit ad annum Christi M. CCCC. neque negat, fieri potuisse, ut Hispan-*

*nus Theologus in Germanicis monasteriis ageret. An Concilii Basileensis tempora adtigerit, incertum esse ait. At Job. Schiphowerus ejusdem Ord. Conventus et Seculi in Chron. Comitt. Oldenburg. c. 9. testatur illum circa an. 1446. superftitem fuisse. Quidni igitur, quemadmodum Constantiensi Concilio interfuit, interesse potuit et *Basileensi?* Atqui auctor Narrationis nostrae *Theodericus* ex *Basileensi* scripsit, ut supra vidimus, et *Hispanus* fuit, ut *Particula VIII. Narrat.* liquido demonstrat, qua ad Regem Castellae se convertit, eum *Principem et regem nostrum invictissimum et nostre inclite nacionis amplificatorem* compellando. In *Theoderici Vrie* porro Opere de *Consolat. Ecclesiae* nullius pariter Principis praeter *Sigismundum* Imp. fit mentio, quam *Ferdinandi et Alfonsi V. Aragonum*, idque eo animi sensu et affectu, cuius nulla in homine *Germano* adparet ratio. Cum itaque et stilus utriusque Operis mire congruat, quid vetat opinari utriusque eundem esse autorem *Theodericum Hispanum*, pro vacillante illius aevi orthographia *Uriam, Vriam, Friam* dictum, donec certiora quis e *Germania* vel *Hispania* doceat.*

V. fol. 42. rubro *Incipit sompnum morale pharaonis ad dominum Theobaldum regem Nauarre. Initium: Uxorissimo Principi potestates aereas debellanti domino Theobaldo Regi nauarre magnifice Campanie ac Brye Comiti palatino*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1227

C O D I C E S

1228

tino Suus Johannes (a Launha) vocatus lemoranen. (Lemovicensis) bonum certamen certare cursum feliciter consummare. Rex uirtutum congressurus ad prelium &c. Epistolae sunt numero XX. ingenii exercendi caussa conscriptae inter Pharaonem Regem Aegypti, ejus Ministros, Joseph Hebraeum, et hujus inimicos, quas apud Judaeum Nicolsburgi in Moravia repertas primus edidit J. Cph. Wagenseilius ad calcem Epistolae de Hydraspide Altorf. 1690. 4. et ex eo J. Alb. Fabricius T. I. Cod. Pseudopigr. V. T. p. 441. Cum vero in hoc exemplari deficerent Clausula Ep. XVIII. et integra XIX. et XX. Epistola, idem Fabricius Bibl. med. et inf. Lat. L. IX. e Cod.

Bibl. *Upsilon*. ea supplevit. Sec. XIII. conscriptas esse Theobaldi I. aetas docet, qui tamen non, ut Fabricius habet, anno 1216. sed anno demum 1253. diem clausit. Si operae pretium foret, varia nostro e Cod. restitui possent. Ita Ep. I. pro *cusinum* non bene ariolatur Fabricius *callidum*, sed legendum est *chusinum consilium* scil. Achitopheli oppositum. Pro *xenium malo encinium*, quasi dicas, *primitias* (*κοινωνία*) vel donum, Gallis *les Etrennes*. Ep. II. pro *septemplicis prophetie lege philosophie*, pro *lumen in signis implicate melius lumen significatio*nis *implicite* &c.

VI. fol. 54. Kalendarium rhythmicum cum Praefatione, cuius haec constructio:

*Finito legis nū ubilo figura quiescūente
Respiret mens in iūbilo cor iubilet in mūente*

Commendata pluribus excellētia Legis novae prae veteri et

invocato Deo sic concluditur:

*Preterea laudū abilem & te deprecor reynūardum
Flagrantis odorū theologie nūardum
Vt infra scriptis appū lices & correctionis liūam
Et corrigendo repū obliquitatis riūam
Frons huius kalendūarij & finalis limes mūembri
Est caput janua & Et cauda in decū
Et mediis sub fidū ibus & laus christi actū
Extollitur in ydūkalendis atque nūonis*

Mensium porro Tabulae ita cinnatae sunt, ut in *lateralculis* dextris chronologia, in finistris Citationes *Evangeliorum* in Ecclesia legi solitorum decurrant, medium vero eorum *Synopsis* eodem

operosissimo metro rhythmico constructa occupet. Cuivis praeterea Mensi Versus bini Fastorum instar praemittuntur. En *Januarii* initium.

Fastorem

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1229

D O G M A T I C I .

1230

*Factorem ianus prescindit et abluit vnda
Paulus fit sanus obit agnes criminē munda.*

*Hic christus circumc̄ s̄ iditur s̄ et yhesus nomi s̄ natur
Legaliter prec̄ s̄ qui legi domi s̄*

Adjecta est *Conclusio*, quae sic terminatur:

*Sed ne incuser o s̄cio s̄ a lingua detrah s̄ente
Cum quodam bono s̄o s̄cio s̄ concludo sic dic s̄ente
Si plus protraherem poss̄ent s̄ mea carmina sp̄lerni
Et sic desperem gaud̄ent s̄ breuitate mod̄erni*

Explicit conclusio libri deo gratias 1472. Tum sequitur alias Canon Evangeliorum per annum, qui etiam in antiquioribus Missalibus impressis occurrit. Porro, si de Autore, qui se ipsum in poeticum hunc equuleum conjectit, opinio ferenda esset, vehe- menter inclinarem in Petrum de Rosenbaym Bojum, Coenobitam in Austria Mellicensem circa an. 1440. fato functum; praeterquam enim, quod Roseum ejus Memoriale Bibliorum, de quo in Historia Typogr. Vindob. verna- cula P. I. p. 246. commentatus sum, simili stupendo μνχανματι contortuplicatum sit, plura ejus similia Metrica referuntur in Bibl. Mellic. a Mart. Kropfio p. 212. atque inter ea Compositus s. Com- putus, qui titulus, si Car. Du- cangium audias, Opusculo nostro adprime congruit. Duo olim Computus hujus extitisse Mellici exemplaria, sed utrumque depe- riisse testis est p. 215. Kropfius. Quid, si is in Cod. praesenti su- peresset?

VII. fol. 74. *Traſtatus Magi- ſtri Jordani de prerogatiua Roma- ni Imperij.* Hunc titulum pre- cedit: *Memoriale Reuerendi Pa- tris domini Jacobi de columpna Sancte marie in Via lata dyoc. car- dinal. de prerogatiua Imperij Ro- mani.* Sed perperam connexum cum Prologo ipfius Jordani, qui prima occupat et incipit: *Men- tes hominum diuinis informate vir- tutibus omnem arrogantiam et om- nem adulacionem naturaliter despi- ciunt. Propter quod ut in presen- tia vestre dominacionis. sancte pa- ter. ego bumilis. et penitus inex- pertus arrogantie vicium declinem.* nullatenus etiam si scirem. intendere uellem ornatis sermonibus in hoc scripto. simplici narratione con- tentus &c. Autoris certe haec sunt, non editoris, cuius dicatio incipit: *Nuper (itaque inseruit ſciolus) vacante ſede per mortem sanctissimi patris domini. N. (Ni- colai) Pape III. dum ego indig- nus peccator in ciuitate viterbien- ſi sacramentum corporis et fanguini- ſi domini nostri yhesu christi con- ficerem.*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1231

C O D I C E S

1232

ficerem. habens pre manibus librum mibi ad hoc de capella romani pontificis commodatum. Et cum ad illum locum canonis peruenisset ubi sancta ecclesia catholica orare consuevit pro antistite et pro rege ac alijs orthodoxis. memoriam quidem inueni antistitis ut oportuit sed regie dignitatis memoriam non inueni. Neque hoc casu uel scriptoris neglegione factum esse arbitror. cum eundem defectum in libris religiosorum et secularium clericorum alias tam in urbe quam extra similiter invenisset. Quo usq[ue] uebementer obstupui Recogitans qualiter olim dum auferendum esset uetus sacerdotium. Et nouum inchoandum Illi qui tunc esse debuerant peculiaris dei populus uidelicet iudei et eorum summi sacerdotes ad eam deuenerant dementiam ut peccatis suis exigentibus in passione filii dei ueraciter possent dicere regem non habemus nisi cesarem. Eodem modo timui et timeo Quod cum ecclesia romana ad eum statum perueniet ut etiam posset dicere regem non habemus nisi pontificem Tunc talis tribulatio uentura sit in clericis. Qualem antea uenisse cognouimus in iudeis. Sed tucus esse puto tacere. quam de hac materia plura loqui. Vnum tamen audeo addere Quod idem deus qui creauit celum. creauit et terram. Qui creauit solem creauit et lunam Qui creauit marem creauit et feminam Qui creauit superiorem creauit eciam inferiorem rationis portionem. Et quemadmodum romanorum aquila una volare non potest ala Sic eciam

neque petri nauicula inter huius seculi procellas et turbines uno remo dicitur in directum. Et columba que tantum unam haberet alam Non solum auibus celi. sed etiam bestiis terre cederet in rapinam. Nullum siquidem animal monstruosum ordinatam uel diutinam uitam habet. Hinc est quod ego quamvis penitus inscius et inexpertus cum verecundia et tremore. offerre presumo dominacioni vestre pater sancte quoddam scriptum viri doctissimi et venerandi magistri Jordani canonici osnaburgen. quod ipse ad petitionem quorundam amicorum suorum de prerogatiua romani Imperij edidit Orans et deprecans dominum yhesum ut in persona uestre pietatis et mee paruitatis effectum babeat uersiculos ille psalmi in quo propheta orat dicens Focundum sit ei eloquium meum Ego uero delectabor in domino. Totam dedimus hanc Jacobi de Columna Card. editoris dedicatoriam, cum quia illam ignorarunt Basil. J. Herold, qui Jordani Opusculum lat. et germ. in lucem dedit Basileae 1559. 8. et Sim. Schardius, qui illud ibid. 1566. inter Scripta de Jurisdic. Autorit. et Praeeminencia Imperiali ac Potest. Eccl. rurus prelo in f. p. 297. subjecit, tum quia in editione antiquiori Romae circa an. 1476. literis fratrum Udalr. et Lupi Han f. Gallorum 4. cuius notitiam Cl. P. Job. Bapt. Audiffredio in Cat. Hist. crit. Edit. Rom. Sec. XV. ad p. 370. debemus, Dedicatoria haec quidem habetur, sed abest nomen

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1233

D O G M A T I C I .

1234

nomen *Jacobi de Columna*, viri, ut ait *Ptolemaeus Luc.* in *Hift.* sua, *magnae maturitatis et innocentiae et religionem amplexantis*, qui multa sub *Bonifacio VIII.* passus, sed a Successore restitutus in integrum anno 1318. obiit, ut pluribus *Ciaconius* et alii. Opusculum porro ipsius *Jordani*, quem *Heroldus suprac.* perperam Magistrum generalem *Ord. Praed.* alii *Augustinianum* dictum de *Quedlinburgo s. Saxonia* credidere, sic incipit: *Multipharie multisque modis dominus uniuersorum in diebus sue carnis dignatus est honorare romanum imperium &c.* Post ea verba: *aures habent et non audient*, *Schardii* p. 300. Librarius noster erronee subjicit: *Explicit tractatus magistri Jordani.* Procedit enim Codex noster, sed multum interpolatus et fusior cum *Schardio* usque ad *Fridericum II.* qui *ultimus* dicitur, in quo post ultima verba: *ad exercitium electorum*, Noster professitur: *Nouissime autem diebus istis postquam Imperium per annos quasi triginta duos vacauerat.* visitauit deus plebem suam et *suscitauit ei principem serenissimum Rupertum (Rudolphum) de habsburg* comitem in eius ele~~ctione~~ concordi et coronacione *solemnissima* sicut dei gratia cunctis manifestissime apparuit, Sic etiam in ipsius promocione diuinum auxilium nunquam se subtraxit. Sed ego ad describenda huius victoriosi regis magnalia manum retraho, quoniam ad hoc me penitus insufficientem recognosco. Ignorarunt hanc negatio-

πνη Heroldus et Schardius; legitur vero in edit. Rom. suprac. ibique Rudolphus audit de Haldensburch comes prope Basileam, teste Audiffredo, qui inde et aevum Jordani elicit, nisi fortasse totus iste locus a Scriptore posteriore insertus fuerit. Reliqua usque ad finem, sed alio ordine, etiam apud Schardium leguntur. Nihilo minus tamen Juris publici Germaniae studiofi non sine fructu codicem nostrum adibunt, de cuius Autore insuper consuli potest Oudinus T. III. col. 626. qui Editionis nascente typographia procuratae et fine autoris nomine de Commendatione Romani Imperii inscriptae meminit, quae utique Romana suprac. non est.

VIII. fol. 80. rubro: *Incipit physonomia domini Alberti Ordinis fratrum Predicotorum.* Initium: *Physonomia dicitur quia diuinare docet de effectibus hominum per phisicas formas membrorum &c.* Excerptum est solummodo ex ipso *Alberti Tractatu*, quem habes in edit. Opp. omn. Lugd. 1651. T. VI. Tract. 2. c. 2. p. 20. f. Desinit: *qui ad canes blandientes referuntur.*

IX. fol. 88. rubro: *Ludus cartularum moralisatus.* *Incipit Prologus.* Initium: *Secundum sententiam doctorum Mundus iste siue totum uniuersum regitur a deo &c.* De foliis lusoriis haec: *Hinc est, quod quidam ludus qui ludus cartarum appellatur hoc anno ad nos peruenit scilicet anno domini 1377.* De se ipso Autor: *Vnde ego frater iohannes in ordine predicatorum*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1235

C O D I C E S

1236

icatorum minimus nacione theu-
thonicus sedens quadam vice in
mensa abstractus reuoluens in cor-
de meo hinc inde statum mundi
nunc currentis. Et ex abrupto mi-
bi ludus cartularum et quomodo ad
statum mundi posset aptari cepi
yimaginari &c. De tractatu suo
vir festivus: Si continget aliquem
passum non omnibus esse intelligi-
bilem sed aliquibus obscurum et
difficilem, tales exeant in buckhem
(Beuggen hodie f. Bücken) et
iterum in Rimuelden reuertantur et
procedant ulterius bunc tractatum
legend — Dixit enim passus est
periculus nauigio (Rhenum)
transeuntibus. Ideo plures in hoc
passo exeunt et in alio termino re-
uertuntur. Habes hic Patriam,
Conditionem, Aevum Autoris,
qui deinceps Opus suum in *Par-*
tes III. dividit. Intendit enim 1°.
ludum cartularum in se describere
quoad materiam et modum luden-
di. 2°. ipsum ludum ad mores tra-
bere seu nobilibus dare normam
viuendi. 3°. ipsos populares in-
struere seu eos informare de modo
uirtuose operandi. Atque haec
Parte I. Capitibus 6. altera 5.
tertia 12. exequitur, relictis in
Codice nostro spatiis figurarum,
quibus textus illustrari debuisset.
Ultima Operis sunt: Et hoc de
quarto membro sufficiat et per con-
sequens de toto tractatu. Dein ru-
bro: *Explicit ludus cartularum*
1472. Ineditum censeo et pro-
be distinguendum ab aliis duobus
Tractatibus, quos in simili mate-
ria alii duo e Praedicatorum fa-
milia Viri edidere. Primus est Ja-

cobus de Cessolis, Caffolis, un-
de corruptum *Tessalis* et plane
Thessalonia, Gallus, cuius Opus
de moribus hominum et de officiis
nobilium super ludo Scacorum sub
finem Sec. XIII. aut initium se-
quentis, et quidem, ut ait Breit-
kopfius in Specim. vernac. de Orig.
Chartar. lusoriar. Lipsiae. 1784.
p. 115. 4. circa an. 1337. scrip-
tum, in varias linguas versum,
et mox sub Typographiae exor-
dia prelo subiectum habemus,
quemadmodum Breitkopfius l. cit.
Quetifus in Scriptt. O. P. T. I.
p. 471. et alii testantur. Alter
est M. quidam Ingoldus ejusd.
Ordinis, qui lingua teutonica elab-
oravit *Das guldin spil* nempe
Lusum aureum, in quo, ut ait
titulus, septem Peccata Capita-
lia totidem lusuum generibus il-
lustrantur. Impressit *Lusum* hunc
Güntherus Zeiner Augustae 1472.
c. figg. f. videoque ex Praef. *In-*
goldum decerpisse quaedam ex
Scacchiludio (*Schaffczagel spil*)
Jacobi de tessalis, ut Socium suum
appellat; ignorasse vero *Johan-*
nis nostri, quamvis conterranei
sui, *Tractatum*. Ex quo videri
posset, illum ante *Johannem* scrip-
pisse. Sed, praeterea, quod ne-
que *Johannes Ingoldi* meminerit,
locus ille, quo *Ingoldus* de fo-
liorum lusu differit, satis persua-
det, illum posteriorem fuisse. Ait
enim de eo: *Als ich gelesen han,*
so ist es kumen in teutsch land des
ersten in dem iar da man zalt von
criſt geburt, tauſent, driebundert
iar. Vides, ut se ad aliorum re-
ferat autoritatem velut testis aeta-
te

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4143

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars II. Wien 1794.

1237

D O G M A T I C I .

1238

te remotior cum *Johannes noster*, ut supra dictum est, diserte annum adventus 1377. eum ipsum, quo scribebat, adsignet. Atque annus hic exacte iis congruit, quae solertissimus inquisitor *Breitkopfius* hac de re p. 9. post *Murrium* adnotavit.

CCCXIII.

²⁹² Codex chartaceus lat. Sec. XVI. Folior. 543. f. hunc praefert Titulum: *Divina admirabilis Beati Amadei Apocalypsis. In qua precipua Fidei ac Religionis nostrae Mysteria et Sacra menta ita profunde aperteque explicantur, ut nullus penitus de illis tam Philosophis quam Theologis supersit obscuritatis locus.* Adjicitur, testimonio *Job. Euf. Nierembergii* in *Libro de Aff. et Amore erga Mariam V. c. 8.* Originale hujus Libri servari in *Bibl. Regia S. Laurentii in Escoriali.* Id, quod confirmat *Nic. Antonius Bibl. Hisp. vet. L. X. c. 13. p. 208.* ubi addit, Opus jam per manus omnium curiosorum passim ire; corruptum vero ab aliis, multisque erroribus scatens ipsi O. M. Chronographi *Gonzaga* et *Waddingus* non diffitentur, ad stipulantibus vulgo Autoribus aliis, quos citat *Theoph. Raynaldus in Joh. suo Evangelista*, quos inter *Cornelii a Lapide* jocum dissimulare nequeo, ad C. I. *Apoc.* dicentis: Angelum *Amadeo* collocutum *Scotistam* fuisse. Erat porro *Amadeus* hic e nobilissima *Lusitaniae* familia oriundus, an-

Denis Codd. Theol. V. I. P. II.

teaque dictus *Johannes Menesius de Silva Eremita* primum *Hieronymitanus*, post in *Italianum* transgressus Sodalitioque *Franciscano* adscriptus mira ibi pietatis opinione claruit, diemque *Mediolani* 1482. clausit, postquam *Sixto IV.* conscientiae arbitrum egisset. Opus suum ita orditur: *Ego Amadeus fui raptus ex spelunca mea, ubi orabam, in Monticulum quendam, et in Rota, ubi Deo astabant Angeli, et Animae Sanctorum, quos colimus et ueneramus, et dum ibi essem, pauor ac tremor me obruit, nec sciebam uerbum proferre, sed eram quasi homo sine sensu et cognitione. Tunc astitit mibi Vir aspectu decorus, facie et uultu rutilans, et talibus uerbis me alloquitur dicendo: Cognoscis me, serue Dei? ad quem ego; Domine mi, nunquam amplius in loco isto fui, nunquam talem cætum uidi, nunquam talem splendorem sensi, quomodo te agnoscerem possum? At ille; Ego sum Gabriel ille &c.* Atque hinc novae *Apocalypses*, quibus incumbant ingenia, quae *Vetus* non fatis exercet. Finis Operis: *legi isti Vestre aliam non successuram, quia Regni Christi non erit finis.* Adjecit Librarius: *Explicit Aureum hoc imo prorsus Diuinum Opus Reuelationum Beati Amadei*, cui *J. Alb. Fabricius*, qui inde *Psalmos II.* protulit, integro inter *Apocrypha* sua locum dare potuisset, nisi temporibus nostris tam vicinum esset.

C

CCCXIV.